

Considerațiuni asupra domeniului forestier al României*

M.D. Drăcea

Marin D. Drăcea (14 octombrie 1885, Isvoru - Giurgiu - 15 iunie 1958, București) a fost cea mai de seamă personalitate a silviculturii românești din perioada interbelică. El s-a remarcat ca un elev eminent încă de pe băncile școlii, susținând bacalaureatul cu cea mai mare notă. În anul 1905 este admis la Școala Superioară de Silvicultură de la Brănești (de pe primul loc), pe care o absolvă în 1910 cu rezultate excepționale, după 3 ani de studii teoretice, 1,5 ani de practică silvică și susținerea examenului de diplomă. Rezultatele excepționale obținute pe durata studiilor, inteligența, seriozitatea, dragostea pentru pădure și pasiunea pentru silvicultură au determinat încadrarea proaspătului absolvent pe unul din cele două posturi de asistent de cursuri la Școala silvică de la Brănești, înființate pentru prima dată în primăvara lui 1910. Devine asistentul și colaboratorul unor profesori renumiți precum P. Antonescu (Dendrometrie, Amenajament și Torenți) și N.G. Popovici (Silvicultură și Exploatare Forestiere), ambii absolvenți ai Școlii Naționale de Ape și Păduri de la Nancy. În perioada 1912-1914, beneficiază de o bursă în Germania și se înscrie la doctorat la Universitatea din Munchen, cu tema „Contribuții la cunoașterea salcământului din România cu privire specială asupra culturii sale pe nisipurile din Oltenia”. Obține titlul de doctor cu distincția „Summa cum laude” în anul 1923, după ce în perioada 1916-1918 și-a întrerupt cercetările din cauza războiului. Tot în anul 1923 devine profesor titular la catedra de împăduriri, exploatarea pădurilor și tehnologia lemnului, iar în anul 1927 obține o

bursă de specializare de un an în S.U.A., fiind primul silvicultor român care are un contact direct cu economia forestieră americană.

După încheierea primului război mondial, în paralel cu activitatea didactică și științifică, Marin Drăcea își va desfășura activitatea și în cadrul administrației silvice: în perioada 1919-1921 ca șef al O.S. Mănăstirea Țigănești, între 1921-1922 ca inspector de control în cadrul Regionalei Silvice București, între 1923-1926 ca șef serviciu Împăduriri la Casa Autonomă a Pădurilor Statului (CAPS), iar între 1930-1933 ca director general al CAPS. În toată activitatea desfășurată a încercat să conștientizeze importanța rezultatelor cercetării științifice pentru fundamentarea deciziilor în silvicultură, înființând în anul 1930, în cadrul CAPS, Biroul de studii, pe care îl transformă apoi în anul 1932 în Oficiul de studii, pentru ca în anul 1933 să înființeze Institutul de Cercetări și Experimentație Forestieră (ICEF), aflat în subordinea Ministerului Agriculturii și Domeniilor și pe care îl va conduce de la înființare până în anul 1946.

Pe lângă remarcabila activitate didactică, științifică și administrativă, Marin Drăcea a desfășurat și o prodigioasă

* Lucrarea reproduce originalul: Drăcea, M., 1938. Considerațiuni asupra domeniului forestier al României. Tipografia Bucovina – I.E. Toruțiu, București, 39 p. Conferință ținută sub auspiciile Ateneului Român în seara zilei de 14 Febr. 1937 (v. Revista Pădurilor 1937, pag. 460-462) și distinsă cu unul din cele două premii Trandafir Djuvara, acordate pentru conferințele ținute în sesiunea anului 1937. Lucrarea menține ortografia originală.

activitate în cadrul asociațiilor profesionale – Corpul silvic și Societatea Progresul Silvic (SPS), fiind întâi vicepreședinte al SPS (1927, 1930-1934) și apoi președinte (1934-1944). După evenimentele de la 23 august 1944 și ascensiunea la putere a comuniștilor, Marin Drăcea este, treptat, eliminat din toate funcțiile deținute: din cea de președinte al SPS (noiembrie 1944), de director al ICEF (februarie 1946) și de profesor la Secția Silvică a Politehnicii București (septembrie 1947). Înlăturat prematur din activitate, la numai 62 de ani, Marin Drăcea își trăiește ultimii 10 ani ai vieții într-un anonim deplin: este ignorat complet de către autorități, este uitat de către cea mai mare parte a colegilor și a colaboratorilor săi apropiați și suferă o degradare prematură și accentuată a stării de sănătate. Marin Drăcea a contribuit într-un mod considerabil la progresul silviculturii românești în proaspăt creată Românie Mare² prin gândirea sa și prin activitatea desfășurată, mai cu seamă între anii 1919-1944. La momentul aniversar al Centenarului Marii Uniri și al institutului pe care l-a înființat el merită să fie omagiat prin publicarea uneia dintre conferințele sale de referință, care vorbește încă o dată despre pădurile României, la care a ținut atât de mult.

Lucrarea propusă pentru “Restituiri” a fost susținută la Universitatea Liberă a Ateneului Român în seara zilei de 14 februarie 1937³. Aceasta a urmat unei serii de alte trei prezentări, susținute tot de către prof. Marin Drăcea la Ateneul Român și dedicate publicului românesc, având ca teme cunoașterea pădurii și „renașterea forestieră a lumii”⁴. Pe fondul degradării continue și fără precedent a domeniului forestier al României Mari, al practicării de către guvernanți a unei politici forestiere pline de contradicții, „nu numai de la guvern la guvern, dar chiar între diversele departamente ale aceleiași regim”, manifestările dedicate pădurilor și silviculturii au căpătat o amploare fără precedent. Trezirea opiniei publice este esențială pentru crearea unei conștiințe forestiere a națiunii, care să acorde susținerea necesară tânărului și fragilului corp silvic al României Unite pentru apărarea pădurilor țării. Ilie C. Dumitrescu, în retrospectiva „Anul forestier 1936”⁵, menționează că promovarea „ideii forestiere” a constituit una dintre preocupările cele mai importante ale silvicultorilor și că aceasta s-a desfășurat pe mai multe direcții. Astfel, „prin viu grai, adică sub formă de conferințe, multe din aspectele pădurăriei noastre au fost tratate de silvicultori și nesilvicultori, la radio, în săli publice sau la ședințele diverselor cercuri mai restrânse”. Pe lângă conferințe, au fost utilizate și alte mijloace pentru conștientizarea forestieră a populației, precum includerea unei pagini dedicate pădurilor în fiecare număr al revistelor populare de mare tiraj (Albina, Satul), publicarea de articole privind problemele forestiere la ordinea zilei în marile cotidiene și periodice ale vremii (Curentul, Universul, Argus, etc.), editarea de către Societatea Progresul Silvic a unei biblioteci de popularizare a cunoștințelor despre păduri, colaborarea silvicultorilor la acțiunea de muncă culturală la sate a Fundațiilor Regale, celebrarea Zilei sădării arborilor, organizarea de expoziții forestiere și realizarea unor materiale promoționale. De altfel, una dintre concluziile retrospective este că „sforțările de mulți ani ale silvicultorimii române, sub acest raport al promovării forestiere, se pare că a început să dea roade. O mulțime de personalități de mare prestigiu din lumea științifică și politică s-au alăturat în ultima vreme și cu deosebire în acest an, idealurilor noastre. O bună parte din articolele publicate în presă și din conferințele asupra nevoilor pădurilor noastre, le datorăm în acest an unor asemenea personalități”.

Laitmotivul conferinței ce urmează se întemeiază pe următoarele argumente: primul, importanța pădurii pentru toate popoarele, și ca atare și pentru poporul român, „care își caută noi și mai sigure așezări în viață” și din ale cărui preocupări „nu poate lipsi nicăeri pădurea, economia forestieră, și - ca să ne exprimăm astfel - sufletul forestier al unui popor”, iar al doilea, reculul sau „mișcarea înapoi a pădurii românești (...) într-o vreme când în toate țările din lume pădurile au făcut un pas înainte”. În timp ce în alte părți ale lumii - începând cu vechea Europă (Franța, Germani, Anglia, Italia) și continuând cu țări care erau considerate, până nu demult, lipsite total de educație forestieră (SUA, în Lumea nouă, și Turcia, în Asia) - asistăm la o „renaștere forestieră a lumii, care nu ne poate lăsa pe noi indiferenți, față de soarta propriilor noastre păduri”, la noi „pădurile se pustiesc. Pădurile sunt un imens câmp de bătae. Pământul ne fuge de sub picioare. Ținuturi întregi sunt desvelite în fața dușmanului de pândește, iar pământul care se surpă justifică discreditul nostru în fața lumii civilizate.”

În timp ce popoarele civilizate „dovedesc irefutabil că pădurile unei țări sunt iocoana cea mai fidelă a spiritului de prevedere a păturii conducătoare a acesteia, că pădurile sunt obrazul țării și al poporului respectiv”, la noi „împrejurări vitrege au făcut ca preocupările firești și ca atare înțelegerea păturii conducătoare a acestui popor față de pădure să fie nule sau aproape nule”. Dealtfel, istoria a dovedit clar și fără echivoc că țările din nordul, vestul și centrul Europei, cu un pregnant și autentic cult pentru pădure, au și o economie forestieră dezvoltată și sustenabilă. Toate acestea evidențiază gravele noastre carente în relația cu pădurea și constituie avertismente clare și puternice în sensul că întreaga națiune, de la oamenii de rând până la conducători, trebuie să își reconsidere atitudinea față de pădure, că „generației noastre de astăzi, și mai cu seamă generației de mâine, îi sunt imperios necesare alte întocmiri forestiere și ca atare alt suflet forestier”.

Conferința prof. M. Drăcea este un strigăt de durere „că România pășește pragul vremurilor moderne fără un suflet forestier, care este singura garanție pentru păstrarea pădurilor și pentru buna întocmire a

² Giurgiu, V. (ed.), 2005. Marin Drăcea. Opere alese. Editura Ceres, București, 400 p.

³ Haralamb, A., 1937. În slujba ideii forestiere. Cronică în Revista Pădurilor XLIX (4): 460-466.

⁴ Haralamb, A., 1937. Conferințe despre pădure la Ateneu. Cronică în Revista Pădurilor XLIX (2): 232-234.

⁵ Dumitrescu, I.C., 1937. Anul forestier 1936. Revista pădurilor XLIX (1): 27-40.

economiei unei țări” și că în noul context economico-social european și mondial, caracterizat de creșterea cererii de lemn, creșterea prețului lemnului, dezvoltarea rețelei de căi de transport și a reducerii costurilor cu transportul lemnului, nevoia crescândă de bani a țării și a proprietarilor de păduri pentru investiții și dezvoltare, etc., pădurea românească, una dintre resursele naturale cele mai valoroase ale țării, „se ciocnește extrem de violent cu întocmirile vremurilor noi, cu capitalul și îndeosebi cu democrația”. Prin capital, autorul se referă la societățile străine de exploatare forestieră, înființate începând cu sfârșitul sec. al XIX-lea pentru cumpărarea la prețuri foarte mici a unor întinse suprafețe forestiere în România și exploatarea sălbatică, fără scrupule, a acestora, cu încălcarea tuturor regulilor silviculturii, singurul obiectiv fiind maximizarea profitului. Prin democrație, autorul se referă la perioada tulbură, de decădere morală și de vid de autoritate de după primul război mondial, dominată de sărăcie, foamea de pământ a populației, interesele meschine ale partidelor politice și nevoia urgentă de bani la buget. În acest context, s-a dat o lege agrară pripită, prin care peste un milion de hectare de pădure au fost defrișate pentru a se crea islazuri și terenuri arabile, care au devenit în scurt timp terenuri degradate. De asemenea, s-a legiferat exploatarea accelerată a pădurilor și defrișarea prin intermediul cooperativelor forestiere și pășunatul în pădure. În viziunea lui Drăcea, o democrație sănătoasă înseamnă ca poporul să înțeleagă rostul pădurii, să aibă intuiția viitorului, așa cum se întâmplă în Elveția și SUA. Dimpotrivă, la noi poporul este neprevăzător, neinteresat de soarta pădurilor și a economiei forestiere, incapabil să își vadă și să își apere interesele de prezent și, mai ales, de viitor.

Conferința „Considerațiuni asupra domeniului forestier al României” este, în primul rând, o analiză a raportului dintre pădure și societate, a rolului jucat de factorul om/antropic în existența și starea pădurii și a sectorului forestier. După revoluția industrială, factorul antropic, cu obiceiurile, cunoștințele, nevoile și dorințele sale, a început să joace un rol determinant în ceea ce privește starea, evoluția și soarta pădurii, având capacitatea nu numai de a asigura gestionarea sustenabilă și protejarea pădurii, dar și de a o distruge și degrada, mai mult decât toți factorii de mediu și biologici la un loc. Înlăturarea acestei stări de fapt ține atât de latura spirituală, cât și de cea rațională a omului, care pot fi modelate printr-o educație forestieră a națiunii, prin inocularea în sufletul fiecăruia a dragostei și respectului față de pădure.

Iovu-Adrian Biriș

Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară București

Vremile prin care trecem se caracterizează, între altele, prin febrilitatea cu care toate popoarele și, ca atare, și neamul nostru își caută noi și mai sigure așezări în viață. Împrejurările de după război au adus atât de profunde schimbări în structura economică, socială și sufletească a popoarelor, încât acestea sunt nevoite să-și deslușească noi drumuri pentru viitor. La temelia tuturor acestor eforturi, stă o cercetare și o verificare a formelor vechi în care s'a încadrat viața, a specificului național, cum și o reinventare a tuturor resurselor materiale și sufletești, spre a se ști cu ce puteri se pleacă pe calea cea nouă.

Din centrul acestor preocupări - este lucru hotărât - nu poate lipsi năicăeri pădurea, economia forestieră, și - ca să ne exprimăm astfel - sufletul forestier al unui popor.

La noi, în deosebi, nu poate lipsi din centrul acestor preocupări pădurea, care acoperă o cincime din suprafața pământului țării.

Oricare ar fi felul și oricari ar fi rosturile pădurilor noastre, marea lor întindere se impune

ca un ce, care trebuie luat serios în considerare astăzi.

Nu poate lipsi din preocupările noastre pădurea, a cărei valoare, dacă ținem seama și de materialul său lemnos, este cel puțin de trei ori mai mare decât valoarea terenului pe care îl ocupă.

Nu poate lipsi din cadrul acestor preocupări pădurea, izvorul unui bun de primă necesitate - lemnul - care, alături de petrol, cereale și alte produse ale solului, ocupă al treilea post important în exportul nostru.

Mai departe, nu poate lipsi din preocupările noastre pădurea, care este și rămâne condiția *sine qua non*, scutul agriculturii, scutul pământului acestei țări și garanția că viața se va putea desfășura normal, în special în ținuturile accidentate de podgorie și de munte.

În vremurile grele de astăzi, nu putem uita pădurea care, mai mult ca în trecut, este reducă înăuntrul căreia se poate apăra pământul țării românești.

Nu putem uita pădurea, care în ultima ana-

liză este izvorul sănătății noastre trupești și sufletești, izvorul energiei românești, într'un cuvânt: liniștea, belșugul și tăria neamului.

Stăruitoare preocupări de soarta pădurilor constituiesc la toate popoarele, una din cele mai pregnante preocupări ale zilelor, de azi.

Ce nație a lucrat mai susținut, secole de-a rândul, pentru păstrarea și ocrotirea pădurilor, ca Germania și Franța? Am fi putut avea motive să credem, că după o străduință, care pe drept cuvânt se poate numi milenară, aceste popoare să nu mai aibă nimic de îndreptat în economia forestieră. Și, cu toate acestea, dacă este ceva pe care se sprijină uriașa mișcare de regenerare a Europei Centrale și de Nord, este tocmai cultul - am putea spune pe drept cuvânt - păgânizat al arborelui și al pădurii.

Anglia, care, sub imperiul doctrinelor liberiste - totdeauna funeste economiei silvice - și-a sacrificat domeniul său forestier în secolul ce a precedat războiul, purcede azi cu mare impetuositate și vigoare la reconstituirea pădurilor sale din metropolă.

În Statele Unite, țara tuturor risipelor, de aproape trei decenii - dar în deosebi după război - se deslănțue sub ochii noștri cea mai violentă reacțiune în contra păcatelor forestiere ale trecutului.

Secetele din ultimii ani, au provocat și, au impus cel mai gigantic proiect de restaurație forestieră în ținuturile uscate de la hotarele pădurii.

Cu toții cunoașteți desigur, marele proiect de împădurire, elaborat de Președintele Roosevelt, silvicultor prin pregătire și prin tradiție, pentru păstrarea și ocrotirea pădurilor, ca Germania și Franța? Am fi putut avea motive să credem că, după o străduință care pe drept cuvânt se poate numi milenară, aceste popoare să nu mai aibă nimic de îndreptat în economia forestieră. Și, cu toate acestea, dacă este ceva pe care se sprijină uriașa mișcare de regenerare a Europei Centrale și de Nord, este tocmai cultul - am putea spune pe drept cuvânt - păgânizat al arborelui și al pădurii.

De câteva decenii, Statele Unite ale Americii de Nord trăiesc sub steaua amenințătoare

a secetei pe de o parte și a inundațiilor pe de alta.

Am asistat în 1927, la fața locului, la marea catastrofă a inundațiilor din bazinul Mississippi-ului, iar astăzi catastrofa, cum vă este desigur cunoscut, se anunță și mai amenințătoare.

Dar poporul american, cu înaltul său simț civic, de răspundere, de prevedere și de solidaritate cu generațiile viitoare, știe să reacționeze. Acolo, gândirea publică este azi împregnată de ideia forestieră.

Poporul italian - popor latin și sudic, și-a ruinat pământul pe care s'a dezvoltat în trecut o civilizație și o cultură și cari amenințau să rămână fără suport, dacă un om și o generație de înaltă prevedere n'ar fi început să reacționeze cu o putere pe care Dv. o știți, pentru a reda munților și pământului arborii și liniștea necesară și pentru a reda vieții și civilizației temelii, fără de care nu s'ar fi putut desvolta mai departe.

Până și Turcii, popor eminent de stepă, popor sub patronajul căruia s'au măcinat pădurile timp de șase secole în sud-estul european, reacționează azi contra acestei infirmități organice, trecând în extrem și încercând să facă păduri chiar acolo unde noi știm bine că nu se pot face.

Am putea înmulți exemplele, dar ne mulțumim numai cu atât.

Renașterea forestieră a lumii nu se poate lăsa pe noi indiferenți, față de soarta propriilor noastre păduri.

Și aceasta, cu atât mai mult cu cât democrația de astăzi și teroarea votului exagerează, pe de o parte, puterea celor tentați să abuzeze de un bun de interes comun - pădurea - și pe de altă parte, mărește răspunderea pe care noi toți, cei conștienți de nevoile de azi și de mâine ale neamului, trebuie să o luăm asupra noastră, dacă într'adevăr avem simțul răspunderii față de viitor sau dacă vrem să dăm copiilor liniștea și siguranța necesară unei dezvoltări firești.

Ni se fac prea mult semne, ni se dau prea multe și puternice avertismente care trebuiesc,

până la urmă, să ne aducă la simțul realității, ca popor conștient de propriul său viitor.

Pădurile se pustiesc. Pădurile sunt un imens câmp de bătae. Pământul ne fuge de sub picioare. Ținuturi întregi sunt desvelite în fața dușmanului ce pândește, iar pământul care se surpă, justifică adeseori discreditul nostru în fața lumii civilizate.

Pădurile sunt, cum s'a spus, obrazul unui popor! Starea nu se poate improviza de azi pe mâine, ca la o inspecție sumar pregătită, pentru a face impresie. Ele vorbesc precis un singur limbaj, care spune lămurit cât de conștient este un popor de rosturile sale, cât crede un popor în propriul său viitor.

Desigur am putea continua argumentarea, dar atât este de ajuns spre a putea stabili, în mod irefutabil, că o reacțiune puternică trebuie să se producă în atitudinea noastră față de păduri.

Generației noastre de astăzi, și mai cu seamă generației de mâine, îi sunt imperios necesare alte întocmiri forestiere și, ca atare, alt suflet forestier.

Desigur, este greu a prezenta aci, în puține cuvinte, aspectul domeniului nostru forestier și problemele de azi și de mâine pe care ni le pune acest domeniu.

Caracterul acestora, puțin cunoscut în afară de cercul specialiștilor, este extrem de complex. Este suficient numai amintim că problemele forestiere prezintă un bine marcat aspect biologic, care se sprijină pe un anumit gen al gândirii omenești, că, mai departe, economia forestieră prezintă un bine marcat caracter tehnic, care se sprijină pe științele ingineresti; că economia forestieră prezintă deasemeni un foarte bine marcat caracter economic și social, caracter atât de pregnant încât am putea afirma că centrul de greutate al economiei forestiere care tocmai stă pe aspectul său social, pe raporturile dintre om și pădure.

În fața acestei complexități va trebui să simplificăm problema, mulțumindu-ne a reliefa aci numai punctele ei cardinale.

Dar, în primul rând, ce este, în sine, pădurea? Aceasta nu este ceace prea adesea ori se

crede, o îngrărmădire de arbori sau o improvizație de moment a omului sau chiar a naturii.

În două conferințe pe care am avut cinstea de a le ține de curând la Universitatea Ate-neului Român, am dezvoltat pe larg această chestiune, din care astăzi nu putem reține decât esențialul.

Pădurea este un organism care poate suporta până aproape în ultimă analiză o comparație cu noțiunea de organism, așa cum o stabilesc științele biologice. Pădurea naște, trăește și crește, spre a se regenera apoi și pentruca o nouă generație de arbori să ia locul celei care piere.

Am putea asemena și mai bine pădurea cu un organism în care se pot urmări foarte interesante procese de interdependență și de relațiune între părțile sale componente.

Pădurea își are clima sa proprie, „tonalitatea sa proprie”, diferențiată de a mediului ambiant. Își are - dacă, am putea spune astfel - suflul său propriu, pe care îl simțim așa de bine, cei ce ne împărțim viața între pădure și ținuturile lipsite de această măreață podoabă a naturii și care se resimte puternic în sufletul și întocmirile omului de munte și de pădure.

Pădurea, mai departe, nu este o improvizație de moment a omului sau chiar a naturii. Omul poate, într'adevăr, să creieze păduri cari să trăiască și să se regenereze apoi singure - amintim aci, de exemplu, marile împăduriri din ținuturile Gasconiei, din terenurile nisipoase din Nordul Germaniei, încercările mai puțin reușite din stepa rusească și la noi, împăduririle de importanță cu drept cuvânt mondială, făcută în nisipurile Olteniei, etc. - dar abstracție făcând de aceste cazuri, marea majoritate a pădurilor este opera trudnică și îndelungă a naturii.

Secole, milenii câte o dată, luptă natura pentru ca - cu o minunată tactică și cu o uriașă răbdare - să strecoare vegetație ierbacee și apoi lemnoasă între furia eroziunii și fața pământului, pentru a potoli această forță distrugătoare a eroziunii, pentru a liniști pământul și a face posibilă viața omului.

Subliniem aceste două însușiri ale pădurii. Însușirea de organism, de o rară finețe, creată vreme îndelungă pentru a rămâne clar în mintea D-voastră că intervenția nesocotită, a omului în viața, intimă a pădurii, îi poate turbura normala ei funcționare și-i poate primejdi chiar existența.

După ce, în urma unei lupte îndelungi a câștigat terenul și a liniștit pământul, pădurea se păstrează dârză pe poziția cucerită împotriva omului. Acesta, în lăcomia, în neștiința sa, o poate desființa, deslănțuind din nou războiul între pământ și forțele eroziunii, dărâmându-și astfel temelia propriei sale existențe.

Întotdeauna firea a întins omului ramura de măslin, dar acesta - spre nefericirea sa - n'a știut să o primească și să o păstreze. Și întotdeauna pedeapsa a fost amară. Căci cealaltă explicație poate să aibă faptul că pământul podgoriei noastre ne fuge de sub picioare, că inundațiile devin din ce în ce mai frecvente și mai primejdioase, că pământul se scufundă și că noroiul și nisipul munților schimbă cursul apelor și împotmolește gurile Dunării.

Ce altă interpretare pot să aibă coastele goale, ținuturile pustii, sălbătice din bazinul Mediteranei?

Pădurea, odată distrusă de turburările provocate de intervențiile nepricepute ale omului, numai cu greu se poate reface. Vegetația forestieră trebuie să bată din nou drumul de milenii, să se războiască mii de ani cu eroziunea pentruca să poată recâștiga poziția odată pierdută. Cei ce lucrează cu forțele naturii știu că, un echilibru odată rupt, numai cu greu și foarte târziu se poate restabili. Despădurirea merge mână în mână cu decadența popoarelor ce au desăvârșit-o.

***

Înainte de a cerceta starea poporului nostru în domeniul forestier, să vedem care este importanța acestuia pentru pământul și neamul românesc de azi și de mâine.

Spre a nu intra în detalii, spre a simplifica argumentarea și spre a prinde esențialul, să folosim metoda reducerii *ad absurdum*. Să

facem anume presupunerea că mâine toate pădurile depe suprafața pământului românesc sunt rase, tot materialul lor desființat, toată viața lor stinsă.

Eu simt revolta Dvs. la acest gând, dar presupunerea nu este greu de făcut. Pe alocurea, această distrugere este de mult o realitate, iar noi, în ultimele decenii, facem insistente repetiții în vederea acestei finalități.

Prin urmare, faptul se poate nu numai închipui, dar se poate și realiza, ceea ce întărește puterea de demonstrație a metodei adoptate. Să cercetăm urmările unei asemenea despăduriri în stil mare. Abia acum ar simți precis și dureros poporul român că lemnul este în adevăr un bun de primă necesitate, ca aerul, apa și ca pâinea de toate zilele.

Căminele nu s'ar mai putea construi și omul, spre a se adăposti, ar trebui să coboare din nou în bordee în pământ, ca troglodii.

În iernile noastre așa de grele, căminele și - odată cu ele - viața dintrânsele ar îngheța.

Toată industria care trăiește din lemn s'ar opri și toată populația care trăiește din exploatare, prelucrarea și folosirea lemnului ar trebui să-și găsească un alt îndreptar al vieții. Arterele de circulație ale vieții omenești s'ar pustii din lipsa de material pentru poduri, pentru traverse și pentru vase. Toată viața s'ar resimți puternic și, pe alocuri, ar fi nimicită din lipsa acestui material de primă necesitate.

Dv. veți răspunde că, cel puțin pe îndelete, omul s'ar putea adapta la noua situație creată, modificându-și felul de viață, surogând sau importând lemn din alte țări.

Adaptarea, trebuie s'o recunoaștem, ar trebui să fie extrem de înceată, extrem de grea și niciodată totală. Întâi, fiindcă lemnul nu poate să fie niciodată în întregime surogat, al doilea fiindcă materia surogată - Dv. vă gândiți desigur la petrol, la piatră, la cărbune - sau nu le avem sau, când le avem, sunt curând epuizabile și extragerea lor din pământ se face totdeauna cu ajutorul lemnului. Ar mai rămâne importul, greu de suportat pentru un consumator sărăcit prin dezastrul pe care îl presupunem, și mai cu seamă greu de înfăptu-

it, când ne gândim că puțința de export scade treptat în țările vecine nouă.

Toate ținuturile cari au făcut experiența acestei presupunerii înfricoșătoare nu s'au putut lipsi de lemnul pe care-l plătesc cu prețuri care, încărcate cu cheltuielile de transport, devin câteodată exorbitante.

Și încă o dată, repet, nu ne putem închipui că populația noastră rurală s'ar putea încălzi cu lemn de import când, chiar în condițiile actuale, ea trăiește în condițiunile cele mai primitive, în anumite părți ale țării încălzindu-se cu paie și tizic îmbolnăvitor și stricător al aerului din casă.

Dar nu este numai lemnul care importă în această chestiune. Despăduririle ar schimba radical climatul țării, accentuându-i caracterul său continental, înăsprind iernile, înfierbântând verile, dând frâu liber vântului pustiilor și exagerând înclinările spre secetă ale climatului românesc.

Condițiunile în care s'ar face agricultura ar fi cu totul schimbate, viața primejduită, căci secetele ținuturilor de stepă ar bate din ce în ce mai des, la poarta unei populații din ce în ce mai mizere. Dar nu numai atât. Ceeace este și mai grav, din prima zi pământul, la podgorii și la munte, și-ar pierde stabilitatea, ar începe să curgă la vale, iar regimul apelor ar fi radical modificat.

Liniștea și posibilitatea unei vieți normale, garantată multă vreme de pădure, ar pieri din prima zi. Stratul vegetal, opera de milenii a vegetației forestiere, ar fi cărat la vale și, ca atare, o zestre imensă a pământului țării s-ar pierde, iar stânca, roca ar rămâne goale. Și aceasta este la noi cu atât mai ușor, cu cât terenurile - în ținuturile noastre de podgorii și de munți înalți - sunt, după cum știți Dvs., foarte accidentate, friabile și foarte erozibile.

Caracterul tuturor râurilor noastre ar deveni torențial, și aceasta nu numai la munte. Puhoie mari de apă, primăvara, odată cu topirea zăpezii, puhoie mari de apă după fiecare ploaie torențială de primăvară sau de vară ar distruge totul în calea lor, în văi, până departe, spre câmp: drumuri, sate, locuri de cultură,

instalațiuni industriale și, la urma urmei, însăși viața omenească.

Puhoiele ar alterna cu perioade de timp lipsite de apă, în care timp pământul ar rămâne uscat, pradă vântului și secetei.

***

Nu urmărim mai departe acest tablou apocaliptic, care pentru secole ar ucide viața pe suprafața țării. Dar să ținem minte, că tabloul acesta nu-i greu de realizat. Alte popoare, și în special cele din jurul Mediteranei sau din vecinătatea mării, pe care lemnul se putea scurge ușor, l-au și înfăptuit, iar populația duce o viață precară, posibilă numai grație faptului că acolo clima este foarte dulce și foarte îngăduitoare.

Noi înșine facem, de o jumătate de secol, neîncetate și foarte insistente repetiții, ca să le zicem așa, în vederea realizării acestui tablou. Rezultatul îl vedem deocamdată fragmentar, în reducerea puterii de producție a pământului, în treptata înrăutățire a materiei lemnoase și, mai cu seamă, în din ce în ce mai des repetatele avertismente pe care natura ni le dă și pe care trebuie să le înțelegem: inundațiile, secetele și, în timpul din urmă, des repetatele alunecări de pământ.

Desigur, calamitățile n'au acum proporțiile gigantice din alte țări, din sudul Europei, din America, din China. Dar, cu lipsă de prevedere și stăruință în rău, putem ajunge până la urmă și aici.

Despădurirea este deci sărăcie, nesiguranță și discredit moral și material. Despădurirea este expresia cea mai clară a lipsei de prevedere a ființei omenești. Omul este, în general, neprevăzător. Ceeace deosebește popoarele civilizate și generațiile una de alta este tocmai măsura diferită în care omul poate să reacționeze în contra acestei infirmități organice a sa.

Popoarele se judecă între ele și după respectul pe care îl au față de propriul lor pământ și, ca atare, față de pavăza cea mai sigură a acestuia, pădurea.

Nu-și apăra pădurea și pământul decât poporul ce se simte solidar cu propriul să viitor și care vrea să trăiască.

Un popor care-și surpă temelia propriei sale existențe, dovedește că nu vrea să trăiască, că nu merită să trăiască. Și, ca atare, cum poate fi moda mâine, se poate întâmpla ca un asemenea popor discreditat să fie expropriat pentru „cauză de utilitate internațională” sau, și mai simplu, pierе singur, se sinucide.

Despădurirea este decadentă; iată adevărul pentru cei ce vor să-l audă și să-l înțeleagă.

Ve'i zice Dvs. că aceasta este o demonstrație *ad absurdum*, că această despădurire de proporții mari nu se poate realiza.

Repet, totuși, că ea se practică.

Este cazul să mai subliniez aci un fapt din domeniul culturii și civilizației popoarelor din Centrul și Apusul Europei. Această demonstrație *ad absurdum*, acest spectru înfiorător al lipsei de lemn și de păduri, a fost unul din cele mai proprii mijloace pe care, multe secole în urmă, oamenii de stat ai acelor ținuturi l-au folosit permanent pentru a-și ține veșnic trează atenția asupra pădurilor, spre a stimula încontinuu îngrijirea și păstrarea lor și spre a pune astfel la temelia economiei forestiere una din cele mai puternice susțineri a acestora: principiul raportului susținut și principiul conservării. Vecinica amenințare pe care o cuprinde în sine celebra vorbă a lui Colbert: «*La France perira un jour faute de bois*», măsurile pe care le socotim azi exagerate ale principilor germani cari, într-o țară cu foarte multe și foarte bogate păduri, interziceau folosirea cosciugelor, aplicau pedepse pe care azi le socotim sălbatece aceluia cari mutilau un arbore, sunt căile pe care conducătorii de popoare au asigurat în trecut buna stare a pădurilor în Centrul Europei.

Înalta civilizație forestieră a popoarelor germane și franceze nu s-au improvizat prin dulcegării democratice, cu cari nicăieri nu se poate înfăptui ceva în materie de economie forestieră.

***

Să încercăm a prinde, în liniile lor generale, aspectele cele mai caracteristice ale pădurii și economiei forestiere române. Să căutăm apoi a le explica, spre a le înțelege și a vedea încotro merge economia noastră forestieră. Numai așa vom ști ce trebuie să facem pentru ziua de mâine. Vom încerca deci, lăsând la o parte toate detaliile, să scoatem în relief specificul pădurii românești și al economiei noastre forestiere.

E o încercare grea, după cum este o înaltă artă, ca prin puține cuvinte sau linii să redai specificul și esențialul unei stări ce cade sub simțurile noastre.

Relevarea specificului este cu atât mai necesară, cu cât în toate domeniile se caută astăzi a se pune temeliiile vieții de mâine, pe ceea ce este local, organic, firesc.

Să începem prin a analiza sumar factorii cari condiționează atât starea de fapt a economiei forestiere la un moment dat, cât și sensul evoluției acesteia.

Acești factori se pot împărți în două mari categorii: de o parte ambianța naturală, în care trăesc și evoluează pădurile, de altă parte omul, societatea cu tot trecutul lor, cu nevoile, cu obiceiurile, năzuințele și întocmirile lor, cristalizate în timpul unei îndelungi evoluțiuni.

Ambianța naturală, din care - prin abstracție - scoatem un moment omul, constituie unul din factorii hotărâtori ai firii evoluției pădurii.

În această privință, trebuie să constatăm dela început că natura a pus pământul românesc de azi și de totdeauna într'un cadru foarte diversificat, foarte complex, care în general este foarte prielnic creșterii și folosirii pădurii, abstracție făcând, bineînțeles, de câteva situațiuni extreme în ținuturile de stepă, unde pădurea luptă din greu cu seceta, sau în munții înalți, unde pădurea nu se mai poate extinde din pricina răcelii și unde folosirea ei rațională este mult îngreuiată din pricina inaccesibilității terenului.

România este o țară care cuprinde cele mai variate forme de teren, dela munții înalți și prăpăstioși, până la litoralul mării. Ca o con-

secință, climatul, la rândul său, este foarte diversificat. Accesibilitatea terenurilor variază deasemenea în limite foarte largi, dela câmpiile întinse ale stepei, unde mișcarea omului a fost totdeauna ușoară, până la ținuturile foarte prăpăstioase și greu de pătruns ale munților.

Pământul pe care crește pădurea românească este în general rodnic și prielnic acestei forme de vegetație. În consecință, vegetația forestieră, ea însăși - pădurea - cât timp a fost puțin turburată de om, a fost de o vigoare, de o diversitate și de o bogăție impresionante.

Marei diversificări a mediului ambiant îi corespunde o mare diversificare a distribuției și structurii vegetației forestiere.

Caracteristic este la noi faptul că pădurea este neuniform distribuită, pe suprafața pământului românesc. Munții înalți sunt goluri, stepe reci, iar câmpia Ardealului, cât și câmpiile dinspre toate hotarele țării, sunt sterpe, lipsite de păduri. Între cele două stepe se desfășoară, larg, zona forestieră.

Această ilegală distribuție a pădurii pe suprafața țării este foarte bogată în urmări.

În trecutul său, poporul românesc s'a format după legi deosebite, pe de parte în ținuturi păduroase de podgorii și de munte, pe de alta în stepa fără păduri sau în luncile marilor râuri.

Transhumanța a unit întotdeauna sufletele acestor ținuturi cu aspecte așa de deosebite. Este interesant să constatăm în folclorul românesc aceste două aspecte, ale stepei de o parte și ale pădurii de alta, cu predominarea acesteia din urmă.

Condițiile de dezvoltare ale omului sunt profund deosebite în aceste ținuturi. Într-o parte pădurea, ca să zicem așa, îngheșuie prea mult pe om, în altă parte marile foloase ale pădurii se lasă prea mult dorite. S'ar părea însă că, în definitiv, azi ținuturile de stepă își pot procura din ținuturile păduroase produsele lemnoase de care au nevoie, rămânând ca fiecare ținut să producă ceea ce îi este specific. Totuși, această inegală distribuție poate să prezinte foarte grave urmări din punctul de vedere al structurii sufletești a poporului în-

treg și, mai cu seamă, al păturii conducătoare a acestuia.

Poporul ținuturilor de stepă, hotărât lucru, nu cunoaște pădurea și nevoile ei. Prin anchete pe care le fac de multă vreme studenților mei, am putut constata adeseori că fii ai stepei n'au văzut și n'au cunoscut ce este pădurea până la 15 ani. Din această stepă, azi foarte populată, cu o populație foarte bine înzestrată, se ridică valuri, valuri, de cetățeni ce ajung la conducerea treburilor acestei țări.

Dar sufletul lor forestier este nul, dacă împrejurări excepționale nu i-au legat temeinic de pădure și de rosturile ei. Dacă mai adăugăm la aceasta faptul caracteristic și grav că, cu excepția învățământului silvic, în toate treptele învățământului, și nu mai puțin în cel superior, preocupările de soarta pădurilor sunt nule și, ca atare, educația acestui tineret se face în ceea ce cu drept cuvânt putem numi „un vid forestier”, înțelegem ușor lipsa de înțelegere pentru păduri a păturii noastre conducătoare și, ca atare, putem explica foarte lesne diferența de gândire și atitudine în materie forestieră, între cultura noastră, cu un pronunțat caracter de stepă și cultura popoarelor din Centrul și Apusul Europei, în care gândirea poporului este impregnată cu ideea de arbore și de pădure.

Această inegalitate de distribuție a pădurii și răsunetul ei în aspectele culturii românești se impun cu atât mai mult atenției noastre, cu cât sunt mai permanente, mai trainice. Ce mai poate aștepta cultura românească, economia românească, în materie de ocrotirea pădurilor dela conducători cu suflet de stepă, născuți în zodia pustiului, fără arbori, și cari nu văd treburile țării decât prin prisma ciobăniei?

***

O altă particularitate a pădurilor României o formează marea bogăție a florei lor lemnoase. În cuprinsul țării, pădurea își găsește ambele sale hotare firești, atât pe cel rece, la înălțimea de 1400-1800 m, deasupra căruia începe stepa rece a munților, cât și pe cel uscat, în câmpia

care se întinde la poalele povârnișului exterior al Carpaților, unde se întinde stepa caldă a ierburilor. În cuprinsul pădurilor astfel delimitate găsim aproape toate plantele lemnoase ce cresc în Europa pe longitudinea României, dela tundrele reci ale nordului până spre ținuturile calde, cu smochini, din vecinătatea Mediteranei.

Pădurea românească este astfel alcătuită atât din foarte prețioase specii de rășinoase, cum sunt în primul rând molidul și bradul, cât și din foarte prețioase specii de foioase, cum sunt neamurile de stejar, fagul, frasinul, ulmul și paltinul cari, bine tratate în pământurile de o mare fertilitate ale României, se pot desvolta cu vigoarea lor în general recunoscută.

Trebue totuși să remarcăm că, prin preponderanța foioaselor, flora noastră forestieră gravitează mai mult spre Centrul și Sud-Estul Europei, ca și sufletul poporului. Totuși, pe cel puțin un sfert din cuprinsul zonei forestiere, cele mai prețioase specii ale nordului Europei își găsesc sau își pot găsi foarte bune condițiuni de dezvoltare, mai cu seamă în părțile înalte și în cele nordice ale Carpaților.

Vatra Dornei este, ca să zicem așa, capitala unui imens ținut în care rășinoasele găsesc în Carpați condițiuni optime de dezvoltare. Depe frumosul Pisc al Calului, pe drumul ce duce dela Vatra Dornei spre Bistrița Năsăud, se pot vedea și până astăzi, departe, malurile unei imense mări de păduri de molid de unde, vreme îndelungată, pe apa Bistriței s'a scurs cel mai prețios lemn de rășinoase, spre părțile de jos ale spre Sтамbulului ce trebuia să-și prefacă după fiecare incendiu casele sale de lemn și până departe spre coastele Asiei Mici, până în Egipt și spre coastele Americii de Nord și de Sud.

Din această imensă mare de molid s'a extras și se extrag încă lemne de rezonanță și, în timpul din urmă, lemnul de aviație, devenit monopol al Statului.

Pădurea virgină de rășinoase, din care azi ne-au mai rămas abia resturi și în care, până acum 7-8 decenii, trăia încă zimbrul, dă mun-

ților noștri până departe cunoscuta lor măreție.

E adevărat că pădurea de rășinoase din nordul Europei dă un lemn cu rod mărunț și, ca atare, cu însușiri tehnice excepționale, dar nu poate da ceea ce este caracteristic pădurii din Carpați: dimensiunile excepționale ale arborilor, unite cu însușirile excelente ale lemnului.

Nu putem vorbi de compoziția florei lemnoase a României fără să remarcăm absența - nu toală, dar în orice caz simțită, a unei foarte prețioase specii din centrul și nordul Europei, a pinului silvestru. Și aceasta, datorită nu atât unor condițiuni neprielnice pentru această specie, ci din contră, tocmai fertilității excepționale a pământului românesc, care a îngăduit dezvoltarea luxuriantă a altor specii, cum sunt bradul, molidul și fagul. Acestea, în luptă dreaptă, pe pământ bun și în clima ce le convine, înving totdeauna pinul silverstru care, ca atare, nu se poate menține decât pe pământuri sărace, pe pământuri nisipoase provenite din gresie și unde rămâne stăpân pe situație, sau acolo unde omul mutilează pădurile.

Dacă trecem la foioase, trebue să amintim aci că ținuturile joase din câmpia românească dela poalele podgoriei, ca și ținuturile pline de răstoace ale luncilor marilor râuri, erau acoperite odinioară cu imense păduri de stejar pedunculat, care putea rivaliza cu celebrele păduri din Slavonia, din lunca Dravei și a Dunării.

Dar aceasta este o poveste de demult, o poveste depe vremurile când orașele se pavau cu poduri din grinzi de stejar. Azi abia găsim pe ici pe colo, câte o pădure care să ne arate cu adevărat ce putea și poate să producă pământul românesc și să ne vorbească de măreția pădurilor cunoscute înaintașilor noștri.

Marea accesibilitate a acestor terenuri, eterna foamete de pământ a unei populații crescânde, fertilitatea excesivă a acestor pământuri au făcut ca stejarul, acest aristocrat al pădurilor și diamant al lemnului, să fie mereu distrus. Căci firea a dat stejarului toate însușirile și toate calitățile unui arbore condamnat

la pieire în lupta cu agricultura. Natura l-a făcut pretențios, doritor de ținuturi calde, de pământuri reavene, profunde și fertile de luncă, și, ca atare, l-a pus în calea agriculturului, care l-a atacat cu tot mai multă violență, cu cât el dă cel mai prețios și cel mai dorit lemn. Și, în aceste condițiuni, trebuia să piară acolo unde nu există o intuiție a viitorului.

În rest, în pădurile românești de foioase predomină fagul, care ocupă circa 40% din suprafața pădurilor țării. Pădurea română se poate închipui ca un mare sâmbure de fag, înfășurat de o parte cu o coajă relativ subțire de păduri de rășinoase spre munte, iar de altă parte de o coajă groasă, dar afânată, de păduri de carpen, tei, stejar, frasin, ulm, spre câmpie și stepă.

Dacă în terminologia noastră forestieră și în toponimia românească, ar fi prins mai adânc elementul lingvistic slav, România fi fost astăzi o imensă Bucovină. Întrucât însă nimic nu este mai latinesc în limba românească ca numele de arbori, România este un imens făget, un întins făgar sau făgăraș și poate fi cu drept cuvânt numită țara fagilor. Și aceasta mai cu seamă astăzi. Remarcăm totuși că elementul slav nu lipsește din terminologia și toponimia noastră forestieră. Speciile principale cari tivesc marele sâmbure de fag spre golful muntelui și spre câmpiile întinse ale țării, poartă nume slave - molidul și stejarul. Un mare sâmbure latin la podgorie, tivit de două dungii slave la hotarele sale, aceasta este, în ce privește numele de arbori, pădurea românească. Faptul merită a fi luat mai de aproape în considerare de către istorici și filologi, iar o geografie a numelor de arbori în Balcani și din Carpați, la care inginerii silvici se gândesc și la care pot foarte rodnic colabora, ar deschide foarte frumoase perspective pentru sbuciumata și săraca în documente istorie a poporului și pământului românesc.

Generația dinaintea noastră și cea de azi, s'au răsfațat exploatând pădurile de stejar dela câmpie; ulterior puterea uriașă a capitalismului a biruit inaccesibilitatea munților noștri, atacând în plin pădurile de rășinoase.

A trecut și generația stejarului și a gorunului, va trece curând și generația molidului și bradului. Noi, cei de azi și, mai cu seamă, cei de mâine, suntem generația fagului, care de fapt formează cele mai întinse, dar nu și cele mai valoroase păduri ale pământului românesc.

Interesante sunt consecințele care se pot trage din faptul relevat al bogăției florei noastre lemnoase. Economia forestieră are și ea modele sale, crizele sale, în care, spre a folosi o expresie dintr'un câmp - mie de altfel necunoscut - „cel ce joacă pe o singură carte, riscă foarte mult”.

Marea diversitate a producției forestiere românești a făcut ca economia noastră silvică să suporte, relativ ușor, de ex. criza ultimilor ani și desigur va suporta și alte crize de debușeuri, după cum cel ce joacă pe mai multe cărți câștigă, ce e drept mai puțin, dar scapă de pierderi mari. Mai departe, marea bogăție și marea diversificare a florei noastre forestiere dă gândirii și științei noastre silvice un caracter foarte complex. „Nici silvicultura românească, nici gândirea noastră silvică nu cunosc simplitatea și nici monotonia - adesea ori plictisitoare - a ținuturilor nordice.

Marea diversificare a florei noastre forestiere exagerează și mai mult marea complexitate a științei și a practicei silvice, pe care am relevat-o deja la început.

Omului de știință care vrea să cunoască problemele silvice, silviculturului român, administrației silvice românești, ca și omului politic în adevăratul sens al cuvântului, tuturor le trebuie o pregătire foarte largă, un orizont foarte întins, pentru a înțelege, în toată complexitatea lor, problemele de economie forestieră românească.

Și din acest punct de vedere, lăsând la o parte considerente de ordin social și istoric, cariera de inginer silvic este la noi una din cele mai complexe și mai dificile.

În fine, referindu-ne tot la structura vegetației noastre forestiere, trebuie să subliniem încă o însușire a acesteia, și anume ceea ce am putea numi o zonalitate clară pe spații restrânse.

Am spus și vom repeta că omul a alterat profund structura vegetației noastre forestiere, dar procesul este relativ recent și se petrece sub ochii noștri.

Noi nu am alterat structura originală a vegetației noastre prin dislocarea speciilor forestiere și prin schimbarea profundă a amestecurilor naturale, așa cum, dintr'o gravă greșeală, a făcut silvicultura din Centrul Europei.

Noi putem astfel folosi experiența altora și greșelile săvârșite de înaintași. Căci, oricât am admira silvicultura germană, noi trebuie să reprobăm alături chiar de germani totala mascare a zonelor naturale de vegetație printr-o foarte intensivă cultură forestieră. Pădurile noastre sunt, în adevăr, uneori mutilate, peticite, dar structura lor organică nu a fost puternic atinsă. Veți zice: slab avantaj. Nu, un mare avantaj, căci noi ne putem întoarce ușor la căile firești ale naturii - singurele pe care se merge în silvicultură - spre a evita cel puțin criza gravă prin care trece pădurea germană din pricina dislocării speciilor și alterării structurii organice a pădurilor sale. Dar, în ce privește starea pădurilor unui ținut, la un moment dat, în ce privește trecutul, evoluția și viitorul lor, trebuie să ținem seama și de un alt factor - omul, pe care știința despre vegetația și economia forestieră l-a ignorat prea mult, dar pe care o analiză mai apropiată îl arată, cel puțin în înzușirile sale distrugătoare, mai puternic decât toate forțele naturii, la un loc.

Puterea lui este atât de mare și atât de hotărâtoare, încât centrul de preocupare al științelor silvice, care cădea în trecut în primul rând asupra pădurii, asupra vegetației forestiere, se deplasează în ultimul timp, treptat, asupra omului sau, mai precis, asupra raporturilor dintre pădure și om.

Să cercetăm cum au evoluat în această privință lucrurile în alte țări și apoi la noi. Vom trage din aceste considerațiuni învățăminte foarte rodnice.

În trecutul foarte îndepărtat, omul, cu puține nevoi, împrăștiat în cete rare pe fața pământului, sta neputincios în fața puterii și extinderii uriașe a pădurii virgine, care nu se

resimțea deloc de slabele lui atacuri în vederea satisfacerii unui număr restrâns de nevoi. Atunci era, într-adevăr, pădurea mai tare decât omul. Dar, cu înmulțirea poulației, cu ridicarea treptată a standardului de viață și cu creșterea abilității omului de a folosi pădurile, acestea încep să se resimtă, în deosebi în regiunile ușor accesibile, prielnice așezărilor omenești și scoaterii lemnului sau acolo unde pădurea trudnic instalată de natură nu găsea condițiuni prielnice de creștere.

O dezvoltare mai departe, în condițiuni de absolută libertate pentru om, puteau să fie funestă pădurii. Omul este, prin natura sa, una din cele mai puțin prevăzătoare ființe. Neprevăderea este cu atât mai gravă, cu cât omul nu cunoaște condițiunile în care pădurea naște și se dezvoltă. În acest regim de libertate, mai exact, de incurie, se dezvoltă raporturile dintre pădure și om în Sudul Europei și, în general, în ținuturile vecine cu Mediterana. La popoarele latine din sud, la popoarele balcanice și la greci, la popoarele vechi din Asia Mică, iar în ultimele 600-700 de ani la poporul turc, a cărui putere mare și a cărui concepție asiatică în materie forestieră a tronat vreme de secole asupra pădurilor din sud-estul Europei.

Aceste popoare au creiat, în istoria culturii civilizației omenești, ceea ce am putea numi, în materie forestieră, sufletul mediteranean, sufletul pontic, sufletul balcano-asiatic, cu o înțelegere nulă pentru pădure, nu numai în adâncul maselor dar - ceea ce a fost și este mai funest - în toată, dar absolut în toată pătura lor conducătoare.

Incurie, neprevădere în materie de păstrarea și îngrijirea pădurilor, aceasta este caracteristica sufletului balcano-asiatic, ale cărei unde fierbinți s-au resimțit multă vreme până la poalele Carpaților, dacă noi nu reacționăm urgent, violent și susținut.

***

Cu totul altfel s'au petrecut lucrurile la popoarele din Centrul Europei și la popoarele nordice. În fața veșniciei neprevăderii a poporului s'a ridicat aci, foarte de timpuriu, sim-

țul de răspundere al principelui, al regelui, al împăratului.

La început, spre a-și asigura permanent satisfacerea marelui sale pasiuni pentru vânat și spre a însemna lămurit puterea sa asupra popoarelor și asupra pământului, el, împăratul, își rezervă pentru sine puterea de a dispune singur asupra tuturor pădurilor ținutului său, cu excepțiunea celor situate în imediata vecinătate a satelor, lăsate în folosința acestora.

Înmulțirea populației, sporirea nevoilor, face ca pădurea să devie din ce în ce mai necesară acestei populații. În fața nevoilor trebuia - firește - cedat, dar împăratul, cu marea lui pasiune pentru pădurea sa, cu conștiința că el este de drept divin, trimis de Dumnezeu, se simte îndatorat a se îngriji nu numai de trebuințele de moment ale poporului, dar mai cu seamă de nevoile de viitor ale acestuia și ale împărăției sale.

El, împăratul, îngăduie folosirea pădurii numai cu respectarea tuturor măsurilor care le puteau asigura păstrarea și buna stare. Și astfel, putem constata în Germania existența primelor legiuiri silvice deja în secolul 6 după Hristos, când pe meleagurile noastre poporul românesc abia se închea prin coclaurile munților.

Acest „conservatorism forestier” formează una din liniile cele mai distincte ale culturii popoarelor din nordul și Centrul Europei, și în deosebi a celui german și francez.

Timp de un mileniu dela legea citată mai sus, se dezvoltă treptat în lumea franco-germană «ordonanțe forestiere», reguli cari ulterior aveau să alcătuiască temelia științei, a practicei și a politicei forestiere din ultimele două secole în aceste două țări.

Desigur, și acolo au venit conjuncturi când, cel puțin pentru scurte intervale de timp, puterea principelui a slăbit și, ca urmare, presiunea poporului asupra pădurii și, ca atare, tendința de a le devasta a crescut. Dar, trecând peste aceste eclipse de moment, puterea împăratului a rămas hotărâtoare.

Atunci când poporul românesc abia descăleca, în preajma anului 1300, în țările de

obârșie germană și celtică, constatăm că exploatarea pădurilor începea să se orânduiască prin ceea ce noi numim azi „amenajamente”.

Dacă era o grijă care, mai cu seamă în epoca mercantilismului, începea să iasă în primul plan al preocupării oamenilor de stat, era deja de a conserva pădurile în vederea apărării naționale. Flota comercială și de război capătă, încă dela finele Evului Mediu, la popoarele din centrul și nordul Europei o importanță, preponderantă. Și aceasta până în pragul vremurilor moderne, când fierul, în bună parte, elimină lemnul.

În asemenea condițiuni, este ușor de înțeles grija deosebită a împăratului, a regelui, a omului de stat, de pădurile țării, din care izvora bogăția și siguranța națiunii. Pădurea și mai cu seamă lemnul, cu calitățile excepționale, devin aproape un monopol de stat pentru apărarea națională, fapt care la poporul românesc se schițează abia în anul dela Domnul 1936, cel puțin în ceea ce privește lemnul de aviație. Și, odată cu importanța pădurii, crește și importanța celui ce îngrijea de pădure în numele regelui, a silvicul torului, care de atunci și până azi a mers și merge în Centrul și nordul Europei, la stânga împăratului, a Capului statului.

În asemenea condițiuni, este ușor de înțeles cum, în ultimele două secole, mai precis pe la 1750, naște, se dezvoltă și se perfecționează acolo, treptat, practica și știința silvică, al căror prestigiu crește neîncetat, odată cu prestigiul pădurii și al silvicul torului. Până în pragul războiului, până azi chiar, corpul forestier se recrutează în Franța, Germania, în Suedia, din nobilimea țărilor respective; în Franța corpul inginerilor silvici este militarizat, în Germania anumite școli silvice erau rezervate aproape numai nobilimii, iar în Finlanda președinte al Consiliului de Miniștri a fost multă vreme o mare autoritate a științei silvice.

Sufletul și gândirea, arta cu toate ramurile sale, totul este impregnat acolo cu această înaltă iubire, mai precis cu acest înalt respect pentru pădure, datorat poate în parte și firii poporului, dar în special faptului fericit că,

conducătorii de drept divin ai popoarelor au înțeles la timp rostul pădurilor și, ca atare, cu mijloace care azi ne par crude, dar eficiente, au reușit să creeze și să facă organică această frumoasă tradiție.

Capitalismul, democrația, doctrinele economice primejdioase pădurii ca de ex. liberalismul - atunci când au venit, n'au reușit acolo să păgubească pădurii, fiindcă s'au spart în fața zidului puternic al tradiției forestiere.

Ne este, deci, îngăduită o constatare care ne poate da mult de gândit și ne poate sluji ca îndreptar: înalta treaptă atinsă de economia forestieră în țările din centrul și nordul Europei se datorește nu atât condițiilor naturale de vegetație ale arborilor și pădurii, cât mai cu seamă sufletului forestier al poporului, rod al unei aspre și susținute educații milenare.

Popoarele respective dovedesc irefutabil că pădurile unei țări sunt icoana cea mai fidelă a spiritului de prevedere a păturii conducătoare a acesteia, că pădurile sunt obrazul țării și al poporului resectiv.

***

Cum s'au întâmplat lucrurile la noi?

Firea, cum am văzut, a creat - cel puțin în cuprinsul zonei forestiere - condițiuni optime pentru dezvoltarea pădurii. Poporul nostru - popor de agricultori și de păstori, să zicem că la început nu era nici mai bun nici mai rău în fața pădurii decât cele celtice, deși obârșia sa mai sudică ne-ar putea îndreptăți să credem că, dela început, bunele sale dispozițiuni față de pădure erau mai slabe decât la popoarele nordice, cum ne-o dovedește de altfel și folclorul său foarte sărac, în ce privește raporturile cu pădurea.

Ceea ce ne-a deosebit esențial, ceea ce ne va ține multă vreme în inferioritate față de popoarele nordice și ceea ce trebuie în deosebi avut în vedere la întocmirea socială de mâine a economiei noastre forestiere este faptul pe care îl enunțăm și îl subliniem dela început, faptul că împrejurări vitrege au făcut ca preocupările firești și, ca atare, înțelegerea păturii

conducătoare a acestui popor față de pădure să fie nule, sau aproape nule.

Până peste anul 1000 - la această epocă poporul german avea legi silvice și începea a face amenajamente - viața de stat abia începuse a se consolida la poporul român. De atunci încoace, fapt incontestabil este, că și domnitorul, și boierii, iar mai în urmă și stăpânitorii de sânge și de limbă străină, atât în treburile statului, cât și în treburile bisericești - sau mai lămurit mânăstirești - se ocupau foarte puțin de soarta pădurilor. Istoria foarte sbuciumată a acestui popor românesc, dela data descălăcării sale și până astăzi, nu putea fi prielnică dezvoltării unui simț pentru cruțarea pădurilor. Bogățiile forestiere ce ni s'au transmis până în pragul secolului trecut sunt datorate mai cu seamă inaccesibilității terenurilor și depărtării lor de locul de consumație al lemnului. Dezvoltarea simțului de prevedere, elaborarea tradițiilor presupune, între altele, și o oarecare liniște, pe care poporul românesc n'a avut-o atunci, în primele zile ale consolidării, nici în epoca sa eroică dela începutul evului modern și, mai cu seamă, în epoca ulterioară.

Dar, ceea ce socotim noi că trebuie în deosebi făcut resnonsabil în această materie de prevedere și de ocrotire a pădurilor este duhul balcanic sau balcano-asiatic ce s'a instaurat în această parte de țară odată cu slăbirea puterii sale de rezistență.

Elementul grecesc, mai general elementul balcanic care, hotărît lucru, a impregnat multă vreme pătura noastră conducătoare, nu putea să conducă cu sine cultul arborelui și al pădurii, fiindcă nu-l avea nici acasă și fiindcă el venea din țara în care păstoritul, și îndeosebi caprele, pustiiseră munții. Și nu o puteau aduce cu sine grija pentru viitorul popor oameni străini de țara în care nu știau singuri ce se va întâmpla maine cu ei.

Grija de pădure este eminentamente grija zilei de mâine, este simțul solidarității cu viitorul, simț pe care nu-l puteau avea aceste suflete călătoarele, cari aveau totuși în mâini soarta de moment a țării și hotărau destinele ei. Și mai puțină grijă de soarta țării și a poporului erau

sortite să aibă cele mai multe din marile și măruntele fețe mănăstirești, pe mâna cărora ajung până acum 70-80 ani restul averilor țării - în cea mai mare parte păduri - cari nu se găseau în mâna stăpânilor laici.

Ce înțeles putea să aibă pentru pădure un egumen venit din cine știe ce parte a Balcanilor ucigători de pădure, care n'avea decât o lege: să prade cât mai mult și care în trândăvia lui orientală n'avea nici cel puțin patima vânatului, dela care porcede începutul silviculturii în Centrul Europei.

Am putut vorbi la începutul carierei mele cu un om bătrân din ținutul Căldărușanilor, care îmi spunea că singura autoritate care dispunea în trecut de imensele păduri ale Vlăsiei, erau călugării de rând din aceste părți de loc. „Mai tăiați taică pustie d'aia dă pădure, că e destulă!” Acestea erau ordonanțele forestiere care au tronat până în pragul zilelor de azi în materie de economie forestieră românească.

Turcii, atunci când au putut - și au putut totdeauna mult - nu erau puși să apere pădurile țării ci, dimpotrivă cărau de aci pe apă tot materialul de preț pentru reconstruirea orașelor lor cari ardeau așa de des, cum și pentru construcțiile marine.

În Franța și Germania se apărau pădurile cu sabie de foc, pentru a asigura puterea pe mare a acestor țări. La noi, se tăiau cu sabie de foc aceste păduri, pentru a asigura mărirea unei puteri străine, spre care până acum 100 de ani s'au scurs toate, dar absolut toate bogățiile unei țări, care la ea acasă nu găsea nici mijlocul, nici liniștea să-și dureze orașe înfloritoare, nici biserici mărețe, nici drumuri.

În asemenea condițiuni, e dureros de simplu să stabilim adevărul trist că România părăsește pragul vremurilor moderne fără un suflet forestier care, cum am văzut, este singura garanție pentru păstrarea pădurilor și pentru buna întocmire a economiei forestiere a unei țări.

Și astfel, cu păduri relativ bine conservate din pricina inaccesibilității lor și a lipsei de piață - care dacă ar fi existat le-ar fi mântuit de mult - dar cu un suflet forestier foarte fi-

rav, poporul românesc, în evoluția sa, ajunge în pragul vremurilor dela începutul jumătății veacului trecut, când se dau României multe noi întocmiri.

De atunci, condițiunile economice și sociale se schimbă cu pași repezi, Europa cere din ce în ce mai mult lemn, care acum se poate transporta relativ ușor și ieftin până departe. Nevoile de bani ale statului, ale proprietarului particular, cresc repede, așa că pădurea ajunge de se ciocnește extrem de violent cu întocmirile vremurilor noi, cu capitalismul și în deosebi cu democrația.

Războiul a fost crâncen și Dvs. simțiți, chiar dacă n-ați cunoaște starea de fapt, cine a fost învinsul și cui trebuie să i se lege rănile pentru ziua de mâine.

Dar, înainte de a intra în analiza împrejurărilor noi în care se dezvoltă economia noastră forestieră, trebuie să amintim aci și să subliniem încă odată, în toată importanța sa, marele act al secularizării averilor - pe noi ne preocupă aci numai pădurile mănăstirești - spre a se elimina cel puțin în parte, desigur nu în întregime, mentalitatea și incompetența balcano-asiatică ce tronase secole întregi în administrarea acestei mari averi naționale. Se treceau aceste averi în seama unei administrații silvice de stat, care se năștea cu frumoase speranțe, dar în grele condițiuni.

Pentru marea cinste a generației care a pus temelii României de azi și pentru reconformarea noastră sufletească, trebuie să subliniem năzuințele susținute ale acestei generații de a crea condițiuni prielnice de dezvoltare economiei noastre forestiere născânde. În adevăr, nu se puteau împrumuta forme ale vieții de stat din Apus, ignorând problema forestieră. Împrumutul ar fi fost în acest caz fragmentar, dezarmonic și, mai cu seamă imposibil, după ce am stabilit marele prestigiu de care se bucura acolo pădurea și economia forestieră.

Ca urmare, se trimit tineri la studii forestiere în străinătate, se chiamă experți, se trece la întocmirea unei administrații silvice și se pun temelii unui învățământ forestier.

Astfel, din elita țării, după modelul din

Franța, se începe la Nancy pregătirea unui corp de forestieri români.

La 1881, dobândim o bună legiuire silvică. Regele Carol I, silvicultor prin tradiție de familie, cum e ușor de înțeles, dă un foarte puternic și nou impuls economiei forestiere, atât în domeniile sale particulare, cât și pe domeniile regale sau în domeniul forestier al statului.

Dar „*quid leges, sine moribus*”? Toate bunele intenții ale unui mare număr de conducători, eforturile valorosului corp născând de specialiști, se pierd în vidul sufletului forestier al poporului românesc.

Și, în asemenea condițiuni, o imensă bogăție, pădurea românească, se ciocnește violent, la sfârșitul secolului trecut, cu capitalismul modern care, fără scrupule, își caută ori unde un mijloc de plasament și mai cu seamă acolo unde nevoile mari de bani ale unei țări tinere îl chema cu insistență spre a lichida pădurile. Acelaș capitalism fusese refulat cu violență de economia forestieră din Centrul Europei, care nu reținuse din puterea și metodele lui, decât atât cât îi era efectiv de folos. Străin de trecutul și viitorul unei țări, capitalismul n'are decât o singură lege: să realizeze maximul de procent, cu mijloace care nu interesează absolut deloc. Și, ca întreprinderea să renteze, capitalismul trebuie să taie mult, concentrat, repede și sălbatec. Așa a lucrat capitalismul în toate țările primitive pe care le-a prins în ghiară. Și se înțelege că începutul de rezistență eroică a tânărului și izolatului corp silvic nu a putut stăvili răul. În asemenea condițiuni nu ne putem aștepta la o normală dezvoltare a economiei noastre forestiere.

Vin apoi vremurile de după război, cu democrația, cu reforma agrară, cu nevoile lor foarte mari de bani. Poporul dobânda - nu știu dacă spre fericirea lui - putere. Eterna foamete de pământ, această însușire profund omenească, putea să explodeze acum puternic. Mii și mii de hectare de păduri sunt sacrificate pentru a se crea loc, zice-se, pentru o agricultură care nici azi nu reușește să folosească decât foarte extensiv pământul pe care-l are. Pentru a se

creia așa zisele izlazuri, numite atât de caracteristic în ultimul timp „izlazuri electorale”, se defrișează mii de hectare la podgorie, pentru ca apoi pământul să se surpe. Și, fiindcă se credea că populația dela câmpie se înstărise prin împroprietărire, populației dela munte, spre a obține un mijloc de câștig, i se dă puțința de a exploata pădurile prin cooperative forestiere. Capitalismul și cooperatia, care în fapt trebuiau să fie în rivalitate, se unesc pentru a exploata într'un tempo accelerat, pădurile depe așa zisele izlazuri comunale, care trebuiau repede defrișate. Și astfel, România Mare, în pragul existenței sale, atunci când trebuia să-și consolideze viitorul prin păstrarea întocmirilor firii, începe cu o uriașă măcelărire forestieră. În sfârșit, mai mult ca ori când poporul vorbea pre limba lui. Dar „toată pasărea pre limba ei pierе”!

Atunci când după război Anglia, care trecuse pe lângă pericolul de moarte din lipsă de lemne, Italia, Turcia, U.S.A., fără a mai vorbi de Germania și Franța, își reiau viața printr'o intensificare a grijei de păduri și a lucrărilor de împăduriri, România începe cu defrișarea pe scară mare a acestora. Iar pădurile ce mai rămân sunt supuse unui foarte intens pășunat, celui mai intens pășunat din istoria agriculturii. Fiindcă, pășunatul este al agriculturii, nu al silviculturii! Trebuie să subliniem aci că perioada dela anul 1864 până în pragul războiului mondial, și în special în timpul marelui guvern conservator Carp (1893-1900), pădurea românească trăește poate cele mai liniștite zile ale vieții sale în ce privește pășunatul. La sfârșitul acestei epoci se poate constata, cu hărțile Marelui Stat Major în mână, cum pădurea câștigase teren. Și înainte de anul împroprietăririi țăranilor pădurea fusese pășunată. Era în tradiția țării, în obiceiurile unui popor de păstori și de ciobani. Noi avem semne în pădure că se pășuna și că pădurile se ardeau, dar calamitatea aceasta se desvoltă, în deosebi după război, atunci când poporul, mai ușor de cât ne putem închipui, poate foarte ușor provoca călcarea unei bune legi, făcută de generațiile de conducători ai

țării dela sfârșitul secolului trecut. Dar, repet, la ce „bun legile fără moravuri? Spre a nu mai reveni ulterior asupra acestei mari calamități a economiei naționale, să facem câteva precizări.

În pădurea bună iarbă nu există, iar câtă există, este puțină și, crescută fiind la umbră, este teioasă, lipsită în mare parte de substanțele hrănitoare necesare hrânirii vitelor. Acestea, în loc să se hrănească, vin acasă mai flămânde de cât au plecat și numai astfel se explică o specialitate românească „vaca de curse”, căreia îi numeri coastele. În același timp, vitele pășunând în pădure bătătoresc pământul, rod pueții și, ca atare, împiedică creșterea pădurii și regenerarea acesteia. Este un lucru extrem de elementar că într'un pământ bătătorit rădăcinile arborilor nu pot să, se desvolte normal că arborii, chiar dacă rămân multă vreme verzi nu cresc, că vegetează în silă până ce pier pe îndelete. Și dacă piere arborele, crește iarba. Așa că practica pășunatului creiază condițiuni din ce în ce mai neprielnice pădurii, dar mai favorabile pășunatului.

Țăranul știe că o pădure, din ce o paști, din aceea se face mai bună de pășunat. Și din această pricină, chiar de se dau izlazuri, el le lasă se umple de bozie și de scaeți, nu numai din indolență, dar și din convingerea că nu trebuie să se renunțe la pășunatul în pădure, ci trebuie să păstreze tradiția veche a țării. Apoi, dacă pământul dat de izlaz nu se surpă și este bun de cultură, se ară, se împarte și este cerut alt izlaz din pădure. Acesta este mecanismul simplu al șurupului fără sfârșit al reformei agrare, prin care democrația noastră născândă, lichidează patrimoniul forestier al țării.

Și alte popoare au practicat altă dată pășunatul în pădure, mă refer de exemplu chiar la poporul german; ele au știut însă, la timp, să rezolve problema nutrețului artificial și să cruțe pădurea de calamitatea pășunatului. Cele mai frumoase vite și cea mai rațională creștere a lor o observăm tocmai în aceste țări, care își cruță și vitele și pădurea, cum o dovedește, de pildă Elveția, care nu crește

vite în pădure și dela care importăm și vite de bun neam și brânza de bună calitate noi, cari am defrișat în zece ani un milion de hectare pentru agricultura românească și pentru hrana vitelor și cari degradăm și restul pădurilor prin pășunat.

Dar, încă puține cuvinte despre democrație. Democrație înseamnă domnia poporului, iar poporul aproape peste tot este neprevăzător și nu vede decât ziua de azi. O bună pregătire forestieră cere intuiția viitorului. Nu cunoaștem decât două țări unde democrația se înțelege - de bine de rău - cu pădurea: Elveția pentru ziua de azi și, să zicem, Statele Unite ale Americii de Nord pentru ziua de mâine. Elveția însă a ajuns să înțeleagă rostul pădurii după o experiență dureroasă multi-seculară, iar U.S.A. a putut să verifice - și aceasta este, după cea engleză, cea mai dureroasă experiență în istoria forestieră a omenirii - ce înseamnă „liberalismul”, cum s'ar traduce acel „*laissez faire, laissez faire, laissez passer*” și ce înseamnă lipsa de poliție în materie forestieră.

Împrejurările vieții au făcut să cunosc, la fața locului, rezultatele lăsării frâului liber pornirilor omenești în ciocnirea lor cu pădurile. Aceasta este peste tot nimicită.

Dar poporul american are și o mare calitate. Democrat, prin excelență, el își simte și răspunderea față de generațiile viitoare; când își constată greșelile, reacționează puternic. În America, naște azi o tradiție și o conștiință forestieră națională, cu o putere înzecită față de aceea care în ultimele decenii a distrus pădurile.

În rest, cine vrea să se convingă de efectele democrației în silvicultură, să treacă Dunărea în Balcani, pe care am avut nefericirea să-i văd. E incontestabil că poporul bulgar e un popor democrat, de buni gospodari, dar este tot așa de incontestabil că pădurile sale sunt în mare parte distruse; nu știm dacă se va mai naște omul și va mai putea veni conjunctura ca pădurile de odinioară să fie refăcute. Fiindcă, ce a intrat în gura democrației nu se mai poate scoate, iar un patrimoniu forestier

distrus nu se mai poate reface decât după secole de muncă și prin grele sistări de venituri. Avertismentul este prea puternic pentru a nu fi ținut în seamă, prea aproape ca să nu poată fi verificat de acei cari, dorind în adevăr propășirea poporului, înțeleg să-l ducă pe calea cea bună, nu speculându-i puterea, nu făcând din pădure un obiect de compensație politică, ci din contră, apărându-i interesele sale și de prezent, dar mai cu seamă de viitor.

Iată punctele cardinale cari pot explica starea de fapt a pădurilor noastre de astăzi, care pot indica încotro merge economia noastră forestieră și care ne pot arăta și de unde trebuie pusă pârghia pentru înfăptuirea binelui public în această materie.

***

După ce am văzut factorii cari hotărăsc starea, evoluția și soarta pădurilor într'un anumit ținut, să vedem acum care este de fapt situația în ce privește pădurile noastre și economia forestieră românească.

Se înțelege că nu vom reda în această conferință decât ceea ce ne interesează pe toți, ca cetățeni cari avem dreptul să știm și cari răspundem în definitiv de întocmirile și de faptele ce se desăvârșesc sub ochii noștri. Pădurea și economia forestieră sunt, cum am arătat mai sus, un imens câmp de luptă. Să intrăm în acest câmp și să îl cunoaștem.

La finele războiului mondial, suprafața totală a pădurilor țării era de cca. 7.310.000 ha. Azi, au mai rămas împădurite cca. 6.340.000 ha sau 21,7% din suprafața țării. Iată dintr'odată cum s'au desfășurat sau, mai precis, cât de precipitat s'a retras frontul pădurilor românești, atât de liniștit secole de-a rândul. Mișcarea înapoi a pădurii românești, vă rog să notați, este impresionantă, într-o vreme când în toate țările din lume pădurile au făcut un pas înainte.

Fenomenele de treptată ajustare a omului la nevoile sale de pământ se desfășoară în țările civilizate din centrul, apusul și nordul Europei, secole de-a rândul, sub ochiul im-

păratului, agricultura consolidându-se treptat, temeinic și intensificându-se pe porțiunile de teren odată ocupate. La noi, procesul acesta dobândește în ultimul timp aspectul unui cataclism, al unui cutremur violent al temelii economiei forestiere și - putem afirma - naționale.

Dar unde sunt și ce s'a întâmplat cu terenurile de pe cari pădurea a fost izgonită? În mare parte, izlazuri sălbatice, izlazuri care azi se surpă și pentru restaurarea cărora vor trebui cheltuite sume înzecit mai mari decât bruma de venituri pe care le-a realizat o cooperativă forestieră improvizată sau decât suma plătită proprietarului de așa zisele mari societăți de exploatare cu capital străin.

Pământul se surpă. Am avut în mâna mea cereri, în cari țărani, cari jubilasera la dobândirea izlazurilor, veneau umiliți, rugând să li se ierte greșala, fiindcă n'au știut ce cer, iar statul să îngrijească a le fixa coastele care se surpă și să stăvilească puhoaiile cari le prăpădesc satul. Este, aici, desigur multă durere și mult adevăr, dar se întâmplă, uneori să fie și multă ipocrizie, căci odată cu părăsirea vechilor izlazuri pustiite se cere și o nouă pădure comunală pentru cooperativa născută în noaptea precedentă, ca o ciupercă, sau pentru cine știe ce misit sau societate forestieră. Aceasta este altă formă a șurubului fără sfârșit cu care democrația comprimă neîncetet pădurea.

Cu 6^{1/2} milioane hectare pădure și cu 22% procent de împădurire, România nu mai este o țară bogată în păduri, așa cum am învățat cei mai în vârstă dintre noi pe băncile școlii. Iluzia forestieră a imenselor suprafețe de păduri din țara românească trebuie scoasă din vocabularul zilnic al generației noastre.

Dar, odată cu reducerea considerabilă a suprafeței domeniului nostru forestier, s'a întâmplat și un alt fapt, mai puțin vizibil, mai puțin luat în considerare și pe care, ca atare, trebuie să începem a-l sublinia în toată gravitatea sa.

Odată cu reducerea suprafeței patrimoniului forestier, s'a redus și calitatea arboretelor rămase în picioare. În multe împrejurări, ori-

care ar fi fost proprietarul, dar mai cu seamă, în proprietatea particulară, moșnenească, în proprietatea comunelor, județelor, bisericilor, exploatarea s'a făcut scoțându-se numai ce este bun în pădure și brutalizându-se regenerarea. Proprietarul sau gerantul, numească-se el particular sau prefect sau primar sau paroh, înțelege să realizeze din pădurea sa maximum de beneficii, scoțând numai ce este bun, preocupându-se foarte puțin de ceea ce rămâne în urmă și de modul cum se regenerează suprafața exploatarea.

Ar trebui ca acești conducători de bunuri forestiere să fie prea conștienți de permanența familiei lor, de permanența ființei persoanelor morale ale căror păduri le gospodăresc, de nevoile lor de viitor, să fie într'un cuvânt prea „silvicultori”, pentru ca să procedeze altfel.

Legiuirea silvică este foarte categorică, în această privință, căutând să asigure permanența exploatărilor în păduri; inginerul silvic caută să aplice cu conștiinciozitate legea, ajungând astfel în cele mai acute conflicte cu proprietarii de păduri sau cu administratorii trecători ai acestora, cari se văd stânjeniți în ceea ce cred ei că li se cuvine, în a-și lichida patrimoniul forestier în cel mai scurt interval de timp.

Legea prevede garanții pentru regenerarea pădurilor; că exploatările se pot sista dacă regenerarea nu ține pas cu exploatarea, dar aceste generații ajung căci, repet, la ce bun legile fără moravuri?

Chiar Dvs., cel puțin unii, sunteți incomodați de rigorile legiurilor silvice; nesuținându-le, însă, vă luați asupra Dvs., precis, grava răspundere de starea de decădere a multora din arboretele noastre, neregenerate, pline de goluri și de mărăcini, sau alcătuite numai din arborii cari au mai rămas dintr'o pădure din care s'a scos tot ce este bun și apoi neîngrijită: arbori răi, strâmbi, crăcănoși și plini de noduri, putregăioși, lăncezi etc., așa de îndepărtați ca înfățișare, ca formă și ca energie de creștere de arborele ideal pe care vrea să-l creeze silvicultura rațională.

O consecință imediată a acestei stări de fapt

este redusa creștere anuală pe an și pe hectar a pădurilor românești. În pădurile îngrijite din centrul și nordul Europei se poate recolta, în mediu, în mod normal, pe an și pe hectar, 7-8 m³ de material lemnos.

Această cantitate este redusă la jumătate la noi, deși condițiunile de sol, de climă și de vegetație sunt mult mai prielnice. Fertilitatea și virginitatea pământului românesc de pădure, clima, ne-ar îndreptăți să ne așteptăm la o producție mult mai mare decât cea de fapt, dar starea pădurilor și condițiunile noastre economice generale nu ne permit să realizăm astăzi decât o mică creștere curentă, și aceasta în material de calitate slabă.

Trebuie să remarc că peste tot, trecerea dela o economie forestieră primitivă spre o economie forestieră rațională s'a făcut și se face printr'o epocă de criză, a cărei depresiune maximă o putem fixa, de pildă în Germania și Franța, în a doua jumătate a secolului al 18-lea.

Dar acolo depresiunea a fost mai mică, criza de tranziție mai puțin violentă. Această criză se desvoltă astăzi destul de violent în America de Nord. Aici, pădurea virgină aproape nu mai există, iar cele azi în ființă sunt născute sau rămase în urma exploatărilor din ultima jumătate de veac. Americanii numesc asemenea păduri *second growth*, a doua creștere, ceea ce noi am putea traduce prin cuvântul românesc „sămulastră”. În multe privințe, și pădurea românească de azi este o sămulastră a ultimei jumătăți de veac, în care va trebui să se muncească persistent, cel puțin altă jumătate de veac, spre a se reda arboretelor sănătatea, vigoarea și fireasca lor putere de producție. Ca păduri, așa cum le-am descris mai sus, România se apropie de vremea când încetează de a mai fi o țară exportatoare de lemn.

Profesorul Endres calculează că o țară, încetează de a mai fi exportatoare de lemn, atunci când suprafața împădurită pe cap de locuitor scade la sau sub 0,36 ha. Calculul este, se înțelege, aproximativ. România a ajuns la această cifră. Reducerea treptată a patrimoniului forestier, ca și marea natalitate a po-

porului român, vor contribui ca, în curând, suprafața pe cap de locuitor să scadă la noi repede sub minimul indicat mai sus.

Dacă ținem seama de mica putere de creștere pe an și ha a pădurii românești de azi, cum și de faptul că industria noastră este încă foarte primitivă și, ca atare, capabilă de mare dezvoltare în viitor, că standardul de viață al poporului este încă foarte redus și că pentru a-l ridica va trebui să ridicăm considerabil și consumul de lemn al populației, se înțelege și mai clar cât de necesară este păstrarea, cel puțin în limitele sale actuale, a domeniului nostru forestier, extinderea lui pe terenurile pe nedrept răpite de agricultură și degradate de acesta, cât și intensificarea tuturor lucrărilor tehnice pentru ameliorarea arboretelor existente și sporirea puterii lor de creștere.

O foarte delicată problemă, care se pune cu o deosebită insistență, este dacă anual în pădurile României se taie cât se cuvine sau se taie mai puțin, sau se taie mai mult. Elucidarea acestor chestiuni se sprijină, pe deoparte, pe considerente prea de specialitate, care nu se pot dezvolta aci și pe o statistică prea completă, pe care nu o putem avea deocamdată.

Totuși, suntem datori să facem câteva precizări. Va trebui să subliniem, în prealabil, două fapte de economie forestieră. Întâiul fapt: în cultura și exploatarea pădurilor se poate face o foarte ușoară confuzie între ce-ace crește anual - și ca atare anual se cuvine proprietarului - pe deoparte și pe de alta, între arboretele cari trebuie să rămână în picioare în pădure, pentru ca producția să fie permanentă, și pentru ca din pădurea respectivă să se poată tăia anual vreme îndelungată aceeași cantitate sau aproape aceeași cantitate de lemn. Unul din postulatele fundamentale ale unei bune gospodării silvice este acesta: pădurea să ne dea permanent venituri, fiindcă nevoile proprietarului sunt anuale și permanente, fiindcă bugetul fiecărui proprietar, fie el stat, eforie, proprietar particular etc. are nevoie anual de fonduri, fiindcă populația din jurul pădurii are nevoie să-și agonisească anual pâinea cea de toate zilele prin muncă, fiindcă în fine, consu-

matorul de lemn are anual nevoi de satisfăcut. Cu alte cuvinte, gospodăria silvică trebuie clădită pe ce-ace silvicultura numește principiul permanenței sau al raportului susținut. Acesta ne cere să calculăm cu grije producția anuală a pădurii și să tăiem numai atât cât se cuvine zilei de astăzi. Dar, din nefericire, omul nu-și întocmește rostul vieții sale pe principiul permanenței. Acolo unde lipsește un simț al solidarității dintre generații, unde lipsește grija de viitor, principiul permanenței de care vorbim rămâne teorie. Omul taie cât poate mai mult, ca să trăiască el, să-și satisfacă nevoile lui și viitorul să se descurce cum o ști. După noi, potopul!

În economia forestieră se poate foarte ușor confunda venitul anual cu capitalul și aceasta ușurează foarte mult atacarea fondului. După un câmp cultivat agricol se știe ce se recoltează anual, într'o livadă de meri știm lămurit, natura ne indică ce este fondul - livada, de meri - și ce este producția anuală a acestui bun - mărul fruct. În economia forestieră însă este o foarte mică deosebire între parcela de 100 de ani, care de exemplu ni se cuvine nouă în acest an și între parcela de 99 de ani, care ni se cuvine în anul viitor. Și astfel, omul tentat abuzează foarte ușor.

Se înțelege: dacă în fiecare an se ia din pădure mai mult decât aceasta produce, dacă se atacă treptat capitalul lemnos de producțiune, vine un moment când nu mai avem ce tăia, când suntem forțați să sistăm vreme îndelungă exploatările, pentru a reface capitalul lemnos. De aceia, repet, calcularea posibilității anuale sau a cantității de lemn ce ni se cuvine anual dintr'o pădure sau din pădurile țării, cum și realizarea efectivă a acestei cantități, sunt foarte delicate probleme de bună gospodărie silvică, de poliție și de politică forestieră.

Această chestiune a exploatării pădurilor trebuie privită și dintr'un punct de vedere.

Din marile valori realizate în ultima jumătate de secol prin exploatarea pădurilor, foarte puține au folosit țării. Cea mai mare parte s'a realizat de către capitalurile străine sau de munca străină calificată. În țară n'au rămas

decât mizerabile salarii pentru cel mai trudit și mai obscur lucrător ce se poate concepe, pentru lucrătorul de pădure și, eventual de fabrică, ceva impozite și - în fine - puține sume cheltuite pentru nevoile curente ale capitalului și muncii străine. Atât. Încolo, ținuturi întinse, unde regenerarea nu s'a mai făcut, unde arboretele cari au mai rămas sunt rele sau au fost lichidate prin incendii sau prin reforma agrară.

O nevoie imperioasă a vremurilor noastre este ca, în sfârșit, pădurea românească să fie a românilor și numai a românilor. Oricât de slabă tradiție forestieră ar avea acest neam, el poate fi totuși, până la urmă, în orice caz mult mai ușor adus la ordine, la calea cea bună, decât capitalismul, și capitalismul strain, fără nici o lege pe acest pământ.

Clădirea României de mâine nu se poate face decât dând altă structură, profund diferită de ceace a fost până acum, păduri românești, muncii românești întrebuințată în pădure și capitalului românesc întrebuințat în valorificarea pădurilor. Hotărâtoare este, însă, în această, privința educația în materie de tehnică silvică a poporului român. Și aici este foarte mult de făcut, fiindcă poporul românesc trebuie să învețe un meșteșug, exploatarea rațională a păduri, care la prima vedere pare a fi foarte simplu, dar care necesită, în fond, foarte multă pricepere și foarte multă și trudnică, muncă.

Naționalizarea domeniului nostru forestier, naționalizarea economiei noastre forestiere, este o condițiune *sine qua non*, o condițiune de viață și de moarte pentru România de mâine și aceasta nu se poate face decât cu muncă grea și amară, înăuntru, în adâncul pădurilor și în sălbăcia munților.

Orice altă metodă care ignorează această realitate - munca trudnică efectivă în pădure - este menită să eșueze.

Iată, în linii mari, aspectele generale ale păduri și economiei forestiere românești. Aceste aspecte sunt, în adevăr, în multe privințe îngrijorătoare pentru tot cetățeanul ce se gândește la ziua de mâine, pentru tot părintele

ce se simte solidarizat de soarta copilului său. Dar, atât cât cunoaștem noi poporul, suntem îndreptățiți să sperăm într'o îndreptare.

România se găsește azi, în ceace privește pădurile sale, pe o muche de cuțit; șovăind între metodele balcano-asiatice, nimicitoare de păduri și între metodele marilor popoare civilizate din centrul Europei. Sufletește, înclinăm spre primele și, dacă nu reacționăm prompt și susținut, putem foarte ușor să ne balcanizăm și să cădem în prăpastie. Am putea oare concepe că nu vom găsi, până la urmă, calea cea bună pentru a ne desăvârși misiunea noastră istorică?

În condițiunile în care ființează economia noastră forestieră, putem înclina ușor spre metodele de lucru ale popoarelor civilizate din centrul Europei; începutul de tradiție silvică, existența unei oștiri de soldați ai ideii forestiere, Corpul silvic, ne dau siguranța și liniștea că economia forestieră a țării se poate îndrepta.

Acest corp nu s'a putut consolida decât pe îndelete, rezistențele și înfăptuirile lui pozitive din ultima jumătate de veac nu pot fi însă ignorate.

Prin eforturile acestui corp s'a ținut un vajnic frâu în fața mișcărilor violente de a nimici pădurea în ultima jumătate de secol. Economia noastră forestieră nu se poate, desigur, în totul compara cu cea din apusul, centrul și nordul Europei, dar în multe privințe putem prezenta lumii civilizate realizări cari, câteodată, sunt un monopol și o specialitate a priceperii poporului românesc în materie de economie forestieră.

Constatarea acestor fapte ne dă credința în viitor. Dar, cu o singură condiție: poporul nostru întreg, și în special pătura conducătoare a acestuia, trebuie să înțeleagă chemarea nobilă a silvicultorului și, mai cu seamă, să-și construiască un suflet forestier, cu o adevărată înțelegere pentru rosturile pădurilor.

Abstract. Considerations on the Forestry of Romania

Marin D. Drăcea was the most important personality of Romanian forestry from the interwar period, who had many exceptional results during his life. One of his achievements was the degree received in 1923 with „Summa cum laude” of the Ph.D. thesis with title „Contributions to the knowledge of the Acacia in Romania, with a special look at its culture on the sands of Oltenia”. Besides the remarkable didactic, scientific and administrative activity, Marin Drăcea also carried out a prodigious activity within the professional associations, being first vice president and then president of Forestry and Forest Progress Society. Marin Drăcea contributed in a considerable way to the progress of the Romanian forestry through its thinking and through its activity, especially between 1919-1944. At the anniversary of the Centenary of the Great Union, he deserves to be fully honored by the publication of one of his reference conferences, which speaks about

Romanian forests. In this context, the work proposed for „Restitutions” was supported at the Free University of the Romanian Athenaeum on February 14, 1937. By this time the „Considerations on the Forestry of Romania” Conference is primarily an analysis of the relationship between forest and society, the role played by the human / anthropic factor in the existence and condition of the forest and the forestry sector. After the industrial revolution, the anthropic factor, with its knowledge, habits, needs and desires, has begun to play a decisive role in the state, evolution and fate of the forest, having the capacity not only to ensure sustainable forest management and protection, to destroy and degrade it, more than all environmental and biological factors together. Removing this state of affairs lies in both the spiritual and rational aspects of man, which can be modeled by a nation’s forestry education, by inoculating love and respect for the forest in everyone’s heart.